
OPSCHRIFT

Vergadering van 20 maart 2017

Besluit nummer: 2017_GR_00261

Onderwerp:

Nieuw subsidiereglement voor energiebesparende maatregelen door ondernemingen voor de periode 2017-2019 - Goedkeuring

Beknopte samenvatting:

Aan de gemeenteraad wordt gevraagd een nieuw subsidiereglement voor energiebesparende maatregelen door ondernemingen voor de periode 2017-2019 goed te keuren. Het reglement treedt in werking op 1 april 2017 en eindigt op 30 september 2019.

Bevoegd: Tine Heyse

Bestemd voor:

- Commissie Welzijn, Werk en Milieu

DE GEMEENTERAAD

AANHEF

De volgende bepalingen zijn van toepassing inzake de bevoegdheid:

Het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, artikel 42, § 3.

De beslissing wordt genomen op grond van:

- Het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, artikel 2.
- Het besluit van de gemeenteraad van 29 januari 2002 houdende goedkeuring van de statuten en het huishoudelijk reglement van de Stedelijke Adviesraad voor Milieu en Natuur.

Ingewonnen advies/adviezen:

- Minaraad

Bijgevoegde bijlage(n):

- subsidiereglement
- subsidiereglement - word versie (informatief)
- financiële bijlage (informatief)

MOTIVERING

In januari 2009 ondertekende Gent als eerste stad in Vlaanderen het Burgemeestersconvenant (of Covenant of Mayors), een initiatief om lokale besturen te mobiliseren tegen klimaatverandering. Op 26 januari 2015 keurde de gemeenteraad het Klimaatplan 2014-2019 goed.

Op korte termijn worden volgende doelstellingen beoogd:

- de CO₂-uitstoot ligt in 2019 20 % lager ten opzichte van het referentiejaar 2007.
- de productie aan lokale hernieuwbare energie dekt in 2019 15 % van de huishoudelijke energievraag.

Op 23 november 2015 keurde de gemeenteraad de ondertekening van het nieuwe geïntegreerde burgemeesterconvenant over klimaatmitigatie en -adaptatie goed. Als tussentijds doel voor 2030 werd een doelstelling van -40 % CO₂ vooropgesteld.

Op lange termijn (2050) wordt geëvolueerd naar een klimaatneutrale stad.

Op 26 januari 2017 heeft het college van burgemeester en schepenen opdracht gegeven het ontwerp van subsidiereglement voor energiebesparende maatregelen door ondernemingen voor de periode 2017-2019 voor advies voor te leggen aan de Stedelijke Adviesraad voor Milieu en Natuur. De Mina-Raad verstrekte in zitting van 14 februari 2017 een positief advies zonder opmerkingen.

Het college neemt kennis van het advies.

Aan het subsidiereglement wijzigde niets ten opzichte van de versie uit het collegebesluit van 26 januari 2017, nr. 2017_CBS_00964.

Het energieverbruik van de Gentse tertiaire sector is verantwoordelijk voor ruim 25 procent van de CO₂-uitstoot in onze stad. De energievraag van panden van ondernemingen herbekijken is bijgevolg een zeer belangrijke pijler voor het realiseren van een klimaatneutrale stad. Precies de renovatie van bestaande panden is een grote opportuniteit voor een vooruitstrevend klimaatbeleid. Want bij nieuwbouwprojecten verzekert de BEN-richtlijn met gradueel strengere maatregelen tegen 2020 de energieambities.

Willen de doelstellingen van Gent klimaatneutraal 2050 behaald worden, dan moet de renovatieratio in Gent van panden in de tertiaire (en secundaire) sector opgedreven worden. Bovendien moet de energie-efficiëntie van de dienstverlening en productie worden opgedreven.

De eerste uitdaging in de reductie van de energievraag van verwarmde panden is een goede isolatie. Voldoende dakisolatie, gevel- en vloerisolatie waar mogelijk, en het plaatsen van hoogrendementsglas moet een prioriteit worden bij elk (ver)bouwproject. De verwarmingstechnieken en het duurzaam invullen van de energievraag is de tweede grote uitdaging.

Naast ondersteuning van gebouwtechnische energiebesparende maatregelen kunnen ondernemingen ook subsidie krijgen voor investeringen na energiescan. De energiescan – onderdeel van het energiecoaching aanbod van Stad Gent - toont aan dat de investering een belangrijke energiebesparing oplevert in vergelijking met de bestaande situatie. Met het reglement worden investeringen met een terugverdientijd langer dan vijf jaar gestimuleerd.

Om energiezuinige renovaties bij het bestaande panden bestemd voor ondernemen en investeringen na energiescan te stimuleren werd het “Subsidiereglement voor energiebesparende maatregelen door ondernemingen voor de periode 2017-2019” (zie bijlage) uitgewerkt. Dit gebeurde in overleg met de Dienst Economie zodat dit nieuwe reglement op het bestaande reglement handelspanden is afgestemd. Dienst Economie bereidt een vernieuwing van het reglement verfraaiing handelspanden voor, hoofdzakelijk met als doel om de energiezuinige maatregelen in dat reglement te schrappen. Het vernieuwde reglement verfraaiing handelspanden en dit reglement voor energiebesparende maatregelen worden samen door de gemeenteraad van maart behandeld.

De subsidies binnen het nieuwe "subsidiereglement voor energiebesparende maatregelen door ondernemingen voor de periode 2017-2019" zullen administratief en financieel door de Dienst Milieu en Klimaat afgehandeld worden. De subsidies kunnen gecumuleerd worden met de bestaande Vlaamse energiepremies.

Er wordt een subsidieplafond bepaald per pand van 10.000 euro.

Het reglement treedt in werking op 1 april 2017 en loopt tot 30 september 2019.

Deze beslissing wordt genomen rekening houdend met volgende adviezen:

- Mineraad
Gunstig advies
Het advies wordt gevolgd.

Op voorstel van het college van burgemeester en schepenen

Beslist het volgende:

VOORSTEL

Artikel 1:

Keurt het subsidiereglement goed voor energiebesparende maatregelen door ondernemingen voor de periode 2017-2019, zoals gevoegd in bijlage en integraal deel uitmakend van deze beslissing.

BIJKOMENDE INFO BIJ HET BESLUIT

Departement Duurzame Stedelijke Ontwikkeling en Ondernemen - Dienst Milieu en Klimaat

Dit besluit kadert in volgende activiteit: AC34956 Gerichte activering van sectoren/doelgroepen

Visum van de financieel beheerder:

Het visum is niet van toepassing.

Financiële verbintenis zal pas bij latere besluitvorming ontstaan

Financiële informatie:

Voorgestelde uitgaven:

Volgende budgetten zijn nodig en beschikbaar op MJP en nodig vanaf 2017:

Budgetplaats	Budget positie	Subsidie Code	2017	2018	2019	Totaal
349560000	6642000	Niet_Relevant	150.000	150.000	150.000	450.000

Verwachte ontvangsten:

Niet van toepassing

BIJLAGEN DIE INTEGRAAL DEEL UITMAKEN VAN HET BESLUIT

- subsidiereglement

Subsidiereglement voor energiebesparende maatregelen door ondernemingen voor de periode 2017-2019

Goedgekeurd in de gemeenteraad van

Bekendgemaakt op

Inhoudstafel

Hoofdstuk I. Algemene bepalingen	2
Artikel 1. Doel.....	2
Artikel 2. Definities.....	2
Artikel 3. Doelgroep en toepassingsgebied.....	5
Hoofdstuk II. Subsidie voor het aanbrengen van dakisolatie/binnenafwerking	6
Artikel 4. Voorwaarden.....	6
Artikel 5. Subsidiebedrag	7
Hoofdstuk III. Subsidie ramen	8
Artikel 6. Voorwaarden.....	8
Artikel 7. Subsidiebedrag	8
Hoofdstuk IV. Subsidie gevelisolatie	9
Artikel 8. Voorwaarden.....	9
Artikel 9. Subsidiebedrag	9
Hoofdstuk V. Subsidie vloerisolatie	9
Artikel 10. Voorwaarden	9
Artikel 11. Subsidiebedrag.....	10
Hoofdstuk VI. Subsidie wand-of vloerverwarming gekoppeld aan een laagtemperatuursysteem. 10	
Artikel 12. Voorwaarden	10
Artikel 13. Subsidiebedrag.....	10
Hoofdstuk VII. Subsidie warmtepomp/warmtepompboiler	10
Artikel 14. Voorwaarden	10
Artikel 15. Subsidiebedrag.....	11
Hoofdstuk VIII. Subsidie Hybride condensatieketel	11
Artikel 16. Voorwaarden	11
Artikel 17. Subsidiebedrag.....	11
Hoofdstuk IX. Subsidie voor investeringen na energiescan	11

Artikel 18. Voorwaarden	11
Artikel 19. Subsidiebedrag.....	12
Hoofdstuk X. Algemene procedure	12
Artikel 20. Aanvraag.....	12
Artikel 21. Beoordeling.....	13
Artikel 22. Beslissing.....	13
Artikel 23. Uitbetaling.....	14
Artikel 24. Controle.....	14
Artikel 25. Sancties (en strafbepalingen).....	14
Artikel 26. Non-discriminatieclausule.....	15
Artikel 27. Inwerkingtreding (en duurtijd)	15

Reglement

Hoofdstuk I. Algemene bepalingen

Artikel 1. Doel

De Stad Gent kan subsidies verlenen voor het aanbrengen van energiebesparende maatregelen in panden bestemd voor ondernemen.

De Stad Gent wil de energiebesparende maatregelen opgesomd in dit reglement stimuleren en zo een voordelig effect op het leefmilieu creëren.

Artikel 2. Definities

In dit reglement hebben de onderstaande termen de ernaast vermelde betekenis.

Pand: het onroerend goed gelegen op het grondgebied van Gent dat minimum 10 jaar oud is, vergund zoals bedoeld in het decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening en/of de omgevingsvergunning, geheel of gedeeltelijk bestemd voor de uitvoering van de activiteiten door een onderneming waarvoor een inschrijving in de Kruispuntbank Ondernemingen vereist is en aangesloten op het distributienet van Eandis. Ook het onroerend goed dat leegstaand is maar dat wordt gerenoveerd in functie van een nieuwe bedrijfsactiviteit waarvoor een inschrijving in de Kruispuntbank Ondernemingen vereist is, valt hieronder.

Toegestane uitzonderingen: delen van appartementsgebouwen die tot de mede-eigendom behoren en boten bestemd voor een economische activiteit mits ze over een vergunning of concessie beschikken en een adres zijn toegekend.

Natuurlijk persoon: een persoon met rechten en plichten en die handelt in eigen naam.

Rechtspersoon: een juridische constructie waardoor een abstracte entiteit of organisatie kan optreden als een volwaardig en handelingsbekwaam persoon in het rechtsverkeer met rechten en plichten zoals een natuurlijk persoon.

Eigenaar: de rechtspersoon of natuurlijk persoon die op grond van een zakelijk recht (naakte eigenaar, erfpachthouder, opstalhouder en vruchtgebruiker) het pand (waarop de aanvraag betrekking heeft) bezit.

Bouwmisdrijf: Een bouwmisdrijf is een inbreuk op de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening die strafbaar is gesteld door de wetgeving. Het kan hierbij gaan om werken die uitgevoerd of voortgezet worden en in strijd zijn met een vergunning, een ruimtelijk uitvoeringsplan, een stedenbouwkundige verordening of werken die vergunningsplichtig zijn maar waarvoor geen vergunning uitgereikt werd.

Handelszaak: elke onderneming waarvoor een inschrijving in de Kruispuntbank Ondernemingen is vereist en die tot hoofddoel heeft de uitoefening van een kleinhandel, namelijk een rechtstreekse en persoonlijke verkoop van goederen en diensten aan eindverbruikers (ook horeca).

Sociaal-economische vergunning: Handelszaken met een netto verkoopoppervlakte van meer dan 400 m² die toegankelijk is voor het publiek hebben een speciale vergunning nodig, de sociaal-economische vergunning die wordt uitgereikt door het college van burgemeester en schepenen.

Milieumisdrijf: zoals bepaald in artikel 16.1.2. van het Decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM).

Milieu-inbreuk: zoals bepaald in artikel 16.1.2 van het Decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM)

EAN-code: Voor elk leveringspunt en voor elke energievorm bestaat een unieke EAN-code van achttien cijfers. De elektriciteits- en aardgasaansluiting hebben elk een unieke EAN-code. Ze staan vermeld op de afrekeningsfactuur van de energieleverancier.

Vestigingseenheid: Een vestigingseenheid is een activiteitslocatie die men geografisch gezien kan identificeren door een adres, waar ten minste een activiteit van een onderneming wordt uitgeoefend of van waaruit de activiteiten worden uitgevoerd.

Damprem of dampscherm: een schild om de migratie van vocht dat in het pand wordt geproduceerd naar de isolatie tegen te gaan. Om een goede werking van de isolatie te verzekeren, moet de isolatieschil volledig dicht zijn, wat wil zeggen dat er geen lucht of vocht van binnen in het pand kan doordringen in de isolatie. Beide invloeden zijn nefast voor de isolerende kwaliteiten van de materialen. Een dampscherm aangebracht aan de uiterste binnenzijde met een μ d groter dan of gelijk aan 2 meter voldoet voor dit reglement. Bij een goede uitvoering van isolatie bij een plat dak is er de facto een dampscherm aanwezig. Wanneer er aan de binnenzijde van het plat dak geïsoleerd wordt is een bijkomend dampscherm noodzakelijk.

Dampdiffusieweerstand μ : geeft aan hoeveel meer weerstand het materiaal biedt tegen diffusie (=doorlaten) van waterdamp in vergelijking met een stilstaande luchtlaag van dezelfde dikte. De μ d-waarde is de μ -waarde vermenigvuldigd met de dikte van het materiaal (in meter).

Rd-waarde: geeft het warmte-isolerend vermogen van een materiaallaag aan en wordt uitgedrukt in m²K/W. Hoe groter Rd, hoe beter het materiaal isoleert. De Rd-waarde (warmteweerstand) wordt bepaald door de dikte van de isolatie (in meter) te delen door de lambdawaarde (W/mK).

Rd = d/ λ waarbij:

Rd = warmteweerstand in m² K/W

d = dikte van het materiaal in m

λ = warmtegeleidingscoëfficiënt in W/m K

De Lambdawaarde is onder meer terug te vinden op de websites www.butg.be, www.eota.be, en www.vibe.be.

Materiaal dat niet op deze websites vermeld wordt maar wel beschikt over de nodige technische goedkeuringen komt alleen in aanmerking voor de subsidie met een technische fiche met vermelding van bovenstaande gegevens.

Monumentenglas: Monumentenglas is ofwel een zeer specifiek gelaagd enkel glas waar in het buitenste glasblad een vervorming in zit om het effect van oud glas te krijgen, ofwel verdund dubbel glas voorzien van een kleinere luchtspouw met getrokken glas aan de buitenzijde. De originele architectuur kan zo gerespecteerd worden.

U-waarde: geeft de mate aan waarin een materiaal de warmte geleidt. Het tegenovergestelde van het warmte-isolerend vermogen dus. Hoe lager U, hoe beter het materiaal isoleert. Voor een raam bestaat de U-waarde van het raamprofiel U_f ('frame'); het glas U_g ('glass'); het ganse raam U_w (window = glass + frame). De U-waarde van de nieuw geplaatste beglazing wordt berekend volgens NBN B62-002.

Buitengevelisolatie: het na-isoleren van bestaande buitenmuren van een pand waarbij de isolatie langs de buitenzijde wordt aangebracht en afgewerkt met een gevelbekleding of pleisterwerk.

Energielabel voor verwarming of Ecodesignlabel: vanaf 26 september 2015 moeten nieuwe verwarmings- en warmwatertoestellen, met water als warmtedragend medium, een energielabel hebben (in overeenstemming met de Europese Ecodesignverordening – www.energiesparen.be). Dit geldt zowel voor installaties op gas, stookolie of elektriciteit, als voor installaties die (deels) werken op hernieuwbare energie zoals warmtepompen, zonneboilers en micro-warmtekrachtkoppeling.

Het Europese energielabel deelt verwarmings- en warmwaterinstallaties in volgens hun energie-efficiëntie en geeft hen op basis daarvan een label. Er zijn twee types labels:

- het productlabel, dat informatie geeft over een bepaald verwarmingstoestel of een welbepaald warmwatertoestel, en
- een pakketlabel, ook systeemlabel genoemd, dat informeert over een samengesteld systeem, bijvoorbeeld een condensatieketel in combinatie met thermische zonnecollectoren.

Wand- en vloerverwarming: wand- en vloerverwarming waarbij buizen worden ingewerkt in de vloer en/of wanden van het pand, gevoed met warm water afkomstig van een centrale verwarming.

Laagtemperatuursysteem (LTS) of – verwarming (LTV): een centraal verwarmingssysteem waarbij de aanvoertemperatuur van het water voor de radiatoren, vloer- of wandverwarming, lager is dan 55 graden Celsius. Bij gewone centrale verwarming kan dat oplopen tot 80 graden. Vanwege de lagere temperatuur kan LTV bij een lager gasverbruik het pand warm houden.

Factuur: een factuur staat op naam van de aanvrager, is opgesteld in het Nederlands en bevat minstens de specificaties van de voorwaarden in het reglement waaraan de aanvraag moet voldoen zoals bv.

- een detail van de gebruikte materialen: type, merk, hoeveelheid (bv.m²), kwaliteit (U-waarde of Rd-waarde,...), kostprijs van het materiaal.
- de kostprijs van de uitgevoerde werken.

- o ondertekende verklaringen van de aannemer mogen de factuur aanvullen

Plafond: het maximum totale subsidiebedrag dat voor alle subsidies kan verkregen worden.

Energiecoaching: Stad Gent heeft een energiecoaching aanbod voor alle ondernemingen om investeringen in energie-efficiëntie te stimuleren aan de hand van een energiescan en aanvullend advies. Het type energiecoaching hangt af van het energieverbruik. Informatie is te bekomen bij de dienst Milieu en Klimaat of te vinden op de website van Stad Gent.

Terugverdientijd (TVT): de terugverdientijd wordt in het kader van een energiecoaching traject voor energiebesparende maatregelen als volgt berekend: bij gelijke kasstromen (TVT = investeringsebedrag/jaarlijkse kasstroom), bij veranderende kasstromen (TVT = investeringsbedrag min de gecumuleerde kasstromen).

Managementvennootschap: Een vennootschap die het managen van een andere vennootschap als haar taak beschouwt.

Villavennootschap: een vennootschap waarin onroerende goederen zitten met 100% woonfunctie.

NACE-BEL-code: Een code die wordt toegekend aan een bepaalde klasse van economische activiteiten.

Artikel 3. Doelgroep en toepassingsgebied

§ 1. Voor de subsidie komen in aanmerking:

- a. De natuurlijke meerderjarige persoon die eigenaar is van het pand
- b. De persoon die gemachtigd is om op te treden voor de rechtspersoon die eigenaar of huurder is van het pand.

§ 2. Voor de subsidie komen niet in aanmerking:

- a. Gok-en speelzalen
- b. Automatenshops
- c. Seks/nachtclubs
- d. Panden in gebruik door een managementvennootschap
- e. Panden die door een villavennootschap worden afgestaan (ter beschikking gesteld) aan de bedrijfsleider(s)
- f. Leegstaande panden die worden gerenoveerd voor een functie zoals vermeld in artikel 3, §2 a, b, c, d en e.
- g. Panden in het bezit van erkende lokale verenigingen die niet bestemd zijn voor huisvesting, voor zover het gaat over de subsidie voor het aanbrengen van dakisolatie/binnenafwerking.

§ 3. De subsidies zijn van toepassing op bestaande panden, delen van appartementsgebouwen die tot de mede-eigendom behoren, voor boten (mits ze over een vergunning of concessie beschikken en een adres zijn toegekend) en bestemd voor de uitvoering van de activiteiten van een onderneming waarvoor een inschrijving in de Kruispuntbank Ondernemingen vereist is, gelegen in Gent en die vergund zijn zoals bedoeld in het decreet houdende de organisatie van

de ruimtelijke ordening of de omgevingsvergunning en waarop geen bouwmisdrijf, milieumisdrijf of milieu-inbreuk rust.

- § 4. Voor delen van appartementsgebouwen die tot de mede-eigendom behoren, kunnen de subsidies enkel aangevraagd worden door de eigenaars van de appartementsdelen die beroepsmatig door de onderneming worden aangewend, in verhouding tot hun aandeel in de mede-eigendom of – indien verschillend – hun aandeel in de investering.
- § 5. Over plafond steunbedrag:
- a. Er kan per pand maximum 10.000 euro subsidie verkregen worden voor alle soorten subsidie gezamenlijk (plafond). Het plafond wordt met 21% verhoogd voor niet-btw-plichtigen.
  - b. Indien er op een vestigingseenheid meerdere panden staan, kan er per losstaand pand maximum 10.000 euro subsidie verkregen worden. De verhoging van het plafond met 21%, voor niet-btw-plichtigen, is van toepassing per losstaand pand.
  - c. Indien er op een vestigingseenheid niet-gebouwgebonden energiebesparende investeringen na energiescan gebeuren, kan er hiervoor los van bovenstaande plafondbedragen maximum 10.000 euro subsidie per vestigingseenheid verkregen worden. Het plafond wordt met 21% verhoogd voor niet-btw-plichtigen.
- § 6. De subsidie is niet cumuleerbaar met een subsidie die reeds voor dezelfde werken van Stad Gent werd ontvangen.
- § 7. De subsidie is niet cumuleerbaar met bestaande of toekomstige subsidies van hogere overheden, waarvoor gemeentelijke co-financiering verplicht is, voor dezelfde werken.
- § 8. Enkel werken aan het deel van het pand dat gebruikt wordt voor beroepsmatige activiteiten (waarvoor een inschrijving in de Kruispuntbank Ondernemingen vereist is) komen in aanmerking voor subsidiëring. Indien het pand niet volledig wordt gebruikt voor beroepsmatige activiteiten, dient het aandeel in de totale oppervlakte van het pand, dat beroepsmatig door de onderneming wordt aangewend, te worden gestaafd. De subsidie zal naar verhouding verrekend worden indien de factuur ook betrekking heeft op delen van het pand die niet beroepsmatig worden aangewend.

Hoofdstuk II. Subsidie voor het aanbrengen van dakisolatie/binnenafwerking

Artikel 4. Voorwaarden

- § 1. De Stad Gent verleent de subsidie onder de volgende voorwaarden:
- a. De subsidie is van toepassing op zowel hellende daken, platte daken als zoldervloeren.
  - b. De subsidie geldt zowel voor het isoleren van een nog niet geïsoleerd dak of zoldervloer als voor het bijkomend isoleren van een reeds geïsoleerd dak of zoldervloer. Voor eenzelfde ruimte moet gekozen worden tussen ofwel de dakisolatie ofwel de isolatie van de zoldervloer. Het is niet mogelijk om beide zaken te subsidiëren.
  - c. Bij het isoleren van een hellend of plat dak moet een damprem of dampscherm geplaatst zijn aan de warme kant van de isolatie (binnenzijde). Dit wordt niet gesubsidieerd.
  - d. De dakisolatie moet een totale Rd-waarde hebben die groter dan of gelijk aan 4,7 m²K/W is.
  - e. Met de totale Rd-waarde wordt bedoeld dat ofwel één laag isolatie een Rd-waarde van minstens 4,7 heeft, ofwel meerdere direct op elkaar aansluitende lagen isolatie samen met een Rd-waarde van in totaal minstens 4,7. Het onderdak en de binnenafwerking worden niet meegerekend voor de berekening van de Rd-waarde. Een eventueel groendak mag niet meegerekend worden om

de totale Rd-waarde te berekenen. De Rd-waarde van reeds aanwezige isolatie telt enkel mee als deze kan worden gestaafd.

- f. Voor de subsidie isolatie komt niet in aanmerking: dakisolatie die hoofdzakelijk gebaseerd is op reflectie van stralingswarmte
- g. Het verlenen van de subsidie kan enkel binnen de perken van de kredieten die het college van burgemeester en schepenen voor dit reglement beschikbaar stelt en overeenkomstig de Wet van 14 november 1983 houdende controle op de toekenning en op de aanwending van sommige toelagen.

§ 2. Bijkomende voorwaarden specifiek voor isolatie bij hellende daken:

Er moet een onderdak aanwezig zijn, bestaand of nieuw aangelegd, vooraleer de dakisolatie wordt aangebracht, om in aanmerking te komen voor subsidie.

§ 3. Bijkomende voorwaarden specifiek voor zoldervloerisolatie:

- a. Er moet een onderdak aanwezig zijn of de zoldervloer moet winddicht afgedekt zijn.
- b. De zolderruimte kan niet gebruikt worden als kamer.

§ 4. Bij-isoleren

Het is mogelijk om een premie te bekomen in geval van bij-isoleren. Indien er wordt bij-geïsoleerd moet de Rd-waarde minstens met 3 eenheden verhogen.

§ 5. Binnenafwerking

Om te kunnen (bij-)isoleren is het soms nodig de bestaande binnenafwerking af te breken en na de isolatiewerken opnieuw aan te brengen. Deze werken worden ondersteund indien aan volgende criteria wordt voldaan:

- a. Een stavingsstuk toont aan dat er een afwerking aanwezig was voor de start van de isolatiewerken (bv. een attest van een aannemer, foto, ...)
- b. De aankoop van de nieuwe binnenafwerking (draagstructuur, afwerkingsmateriaal) wordt aangetoond via factuur.
- c. De facturen voor isolatie en voor binnenafwerking moeten samen ingediend worden. Werken kunnen apart gefactureerd zijn maar geen van de facturen mag ouder zijn dan 1 jaar en dateren van voor 1 april 2017.
- d. Niet van toepassing voor zoldervloerisolatie.
- e. De premie mag slechts één maal per pand worden aangevraagd.

Artikel 5. Subsidiebedrag

§ 1. De subsidie bedraagt:

- a. 2 euro per m² geïsoleerde dakoppervlakte met een totale Rd-waarde vanaf 4,7 m²K/W.
- b. 8 euro per m² geïsoleerde dakoppervlakte met een totale Rd-waarde vanaf 6,3 m²K/W.
- c. 10 euro per m² geïsoleerde dakoppervlakte met een totale Rd-waarde vanaf 7,9 m²K/W.

d. Bij opeenvolgende isolatiewerkzaamheden aan hetzelfde pand worden reeds eerder verkregen subsidies vanwege de Stad Gent voor werken dakisolatie en onderdak aan dat pand in mindering gebracht. Eenzelfde werk kan maar éénmaal worden gesubsidieerd volgens Hoofdstuk II.

§ 2. De ondersteuning voor het vervangen van de binnenafwerking bedraagt eenmalig max. 250 euro en kan nooit hoger zijn dan de bewezen kostprijs van de binnenafwerking.

Hoofdstuk III. Subsidie ramen

Artikel 6. Voorwaarden

§ 1. De Stad Gent verleent de subsidies onder de volgende voorwaarden:

- a. De subsidie is van toepassing voor het vervangen van buitenramen door nieuwe ramen met isolerende beglazing. Ook het vervangen van het glas door isolerende beglazing in de bestaande raamkaders, alsook plaatsing bijkomende ramen bij grondige renovatie, komen in aanmerking.
- b. Voorwaarden voor de isolerende beglazing: Bij vervanging van beglazing moet de nieuw geplaatste beglazing een U-waarde U_g hebben lager dan of gelijk aan $1.0 \text{ W/m}^2\text{K}$.
- c. Buitendeuren waarvan de glasoppervlakte groter is dan de helft van de deur worden ook aanzien als 'raam' en komen dus in aanmerking voor de subsidie. Ook dakvensters en lichtkoepels die voldoen aan de U-waarde komen in aanmerking.
- d. Monumentenglas wordt ondersteund wanneer het glas of het glas inclusief schrijnwerk wordt vervangen indien de U-waarde U_g lager dan of gelijk aan $2.0 \text{ W/m}^2\text{K}$. De Stad ondersteunt glas inclusief schrijnwerk bij herstel van het bestaand schrijnwerk of nieuw schrijnwerk naar model van het oude schrijnwerk. Wanneer schrijnwerk dient vervangen te worden, moet het met exact dezelfde detaillering en indeling, maar kan de sponning iets groter zijn om monumentenglas in te voorzien.
- e. Het verlenen van de subsidie kan enkel binnen de perken van de kredieten die het college van burgemeester en schepenen voor dit reglement beschikbaar stelt en overeenkomstig de Wet van 14 november 1983 houdende controle op de toekenning en op de aanwending van sommige toelagen.

§ 2. Voor deze subsidie komen niet in aanmerking:

Vervanging van beglazing in niet verwarmde ruimtes zoals tuinhuisen, losstaande garages, loodsen...

Artikel 7. Subsidiebedrag

De subsidie bedraagt in geval dat:

- a. enkel het glas wordt vervangen: De subsidie bedraagt 15 euro per m^2 voor geplaatste isolerende beglazing met een U-waarde van hoogstens $1.0 \text{ W/m}^2\text{K}$ of 20 euro per m^2 voor geplaatste isolerende belazing met een U-waarde van hoogstens $0.8 \text{ W/m}^2\text{K}$.
- b. glas inclusief kader wordt vervangen: De subsidie bedraagt 30 euro per m^2 voor geplaatste isolerende beglazing met een U-waarde van hoogstens $1,0 \text{ W/m}^2\text{K}$ of 35 euro per m^2 voor geplaatste isolerende beglazing met een U-waarde van hoogstens $0,8 \text{ W/m}^2\text{K}$.
- c. enkel het glas wordt vervangen door monumentenglas: De subsidie bedraagt 15 euro per m^2 voor het geplaatste monumentenglas met een U-waarde van hoogstens $2,0 \text{ W/m}^2\text{K}$.

- d. glas inclusief kader worden vervangen door monumentenglas: De subsidie bedraagt 30 euro per m² voor het geplaatste monumentenglas met een U-waarde van hoogstens 2,0 W/m²K.

Hoofdstuk IV. Subsidie gevelisolatie

Artikel 8. Voorwaarden

§ 1. De Stad Gent verleent de subsidies onder de volgende voorwaarden:

- a. De subsidie kan worden aangevraagd voor het aanbrengen van buiten- en binnengevelisolatie. Enkel na-isolatie aan de buiten- of binnenkant van een al bestaande buitenmuur wordt aanvaard.
- b. De Rd-waarde (warmteweerstand) van het nieuw geplaatste materiaal moet minimum 3,0 m²K/W bedragen. De Rd-waarde van een bestaande isolatielaag in de spouw mag meegerekend worden indien de aanwezigheid van deze isolatie kan gestaafd worden door middel van facturen. Die factuur moet de breedte van de spouw en het gebruikte materiaal vermelden, zoniet kan deze niet worden aanvaard. De afwerkingslaag mag niet mee worden verrekend om aan de minimumeis van 3,0 m²K/W te komen.
- c. Het verlenen van de subsidie kan enkel binnen de perken van de kredieten die het college van burgemeester en schepenen voor dit reglement beschikbaar stelt en overeenkomstig de Wet van 14 november 1983 houdende controle op de toekenning en op de aanwending van sommige toelagen.

§ 2. Voor deze subsidie komt spouwisolatie niet in aanmerking.

Artikel 9. Subsidiebedrag

De subsidie bedraagt:

- a. 10 euro per m² aangebrachte buitengevelisolatie met minimaal 3,0 m²K/W Rd-waarde.
- b. 5 euro per m² aangebrachte binnengevelisolatie met minimaal 3,0 m²K/W Rd-waarde.

Hoofdstuk V. Subsidie vloerisolatie

Artikel 10. Voorwaarden

§ 1. De Stad Gent verleent de subsidies onder de volgende voorwaarden:

- a. Deze subsidie geldt voor vloerisolatie op volle grond of voor de isolatie op het plafond van een kelder of verluchte ruimte onder een verwarmde ruimte. Alleen na-isolatie van bestaande vloer- of kelderisolatie of het aanbrengen van isolatie in geval van een volledige vloerhernieuwing komt in aanmerking.
- b. Het isolatiemateriaal dient een Rd-waarde of warmteweerstand van minimum 2,0 m²K/W. De Rd-waarde van een bestaande isolatielaag of afwerkingslaag mag niet mee verrekend worden om aan de minimumeis 2,0 m²K/W te komen.
- c. Het verlenen van de subsidie kan enkel binnen de perken van de kredieten die het college van burgemeester en schepenen voor dit reglement beschikbaar stelt en overeenkomstig de Wet van 14 november 1983 houdende controle op de toekenning en op de aanwending van sommige toelagen.

Artikel 11. Subsidiebedrag

De subsidie bedraagt 5 euro per m² voor geplaatste vloerisolatie met een minimum Rd-waarde van 2,0 m² K/W.

Hoofdstuk VI. Subsidie wand-of vloerverwarming gekoppeld aan een laagtemperatuursysteem

Artikel 12. Voorwaarden

§ 1. De Stad Gent verleent de subsidies onder de volgende voorwaarden:

- a. Deze subsidie geldt voor de aanleg van wand- of vloerverwarming gekoppeld aan een laagtemperatuursysteem in een bestaand pand.
- b. Het verlenen van de subsidie kan enkel binnen de perken van de kredieten die het college van burgemeester en schepenen voor dit reglement beschikbaar stelt en overeenkomstig de Wet van 14 november 1983 houdende controle op de toekenning en op de aanwending van sommige toelagen.

§ 2. Voor deze subsidie komt elektrische vloerverwarming **niet** in aanmerking.

Artikel 13. Subsidiebedrag

De subsidie voor de aanleg van wand- of vloerverwarming bedraagt 8 euro/m² vloer- of wandverwarming.

Hoofdstuk VII. Subsidie warmtepomp/warmtepompboiler

Artikel 14. Voorwaarden

§ 1. De Stad Gent verleent de subsidies onder de volgende voorwaarden:

- a. Deze subsidie geldt voor de installatie van een warmtepomp/warmtepompboiler in een bestaand pand.
- b. De warmtepomp of warmtepompboiler heeft een minimaal product- of (in combinatie met andere technieken die in de verwarming van het pand voorzien) pakketlabel A.
- c. De warmtepomp of warmtepompboiler geniet minimaal 2 jaar volledige garantie.
- d. De plaatsing dient te gebeuren door een aannemer.
- e. De subsidie geldt enkel voor de kostprijs van de nieuw aangekochte en geplaatste warmtepomp/warmtepompboiler verhoogd met de plaatsingskost.
- f. Het verlenen van de subsidie kan enkel binnen de perken van de kredieten die het college van burgemeester en schepenen voor dit reglement beschikbaar stelt en overeenkomstig de Wet van 14 november 1983 houdende controle op de toekenning en op de aanwending van sommige toelagen.

§ 2. Voor deze subsidie komt zwembadverwarming (geheel of gedeeltelijk) **niet** in aanmerking.

Artikel 15. Subsidiebedrag

De subsidie voor de aankoop en installatie van een warmtepomp bedraagt maximum 750 euro, voor een warmtepompboiler bedraagt die maximum 250 euro.

Hoofdstuk VIII. Subsidie Hybride condensatieketel

Artikel 16. Voorwaarden

§ 1. De Stad Gent verleent de subsidies onder de volgende voorwaarden:

- a. Deze subsidie geldt voor de installatie van een hybride condensatieketel in een bestaand pand.
- b. De hybride condensatieketel heeft een minimaal product- of (in combinatie met andere technieken die in de verwarming van het pand voorzien) pakketlabel A.
- c. De hybride condensatieketel geniet minimaal 2 jaar volledige garantie.
- d. De plaatsing dient te gebeuren door een aannemer.
- e. De subsidie geldt enkel voor de kostprijs van nieuw aangekochte en geplaatste hybride ketel verhoogd met de plaatsingskost.
- f. Het verlenen van de subsidie kan enkel binnen de perken van de kredieten die het college van burgemeester en schepenen voor dit reglement beschikbaar stelt en overeenkomstig de Wet van 14 november 1983 houdende controle op de toekenning en op de aanwending van sommige toelagen.

Artikel 17. Subsidiebedrag

De subsidie voor de aankoop en installatie van een hybride ketel bedraagt maximum 750 euro.

Hoofdstuk IX. Subsidie voor investeringen na energiescan

Artikel 18. Voorwaarden

§ 1. De Stad Gent verleent de subsidies onder de volgende voorwaarden:

- a. De energiescan –onderdeel van energiecoaching aanbod van Stad Gent – die maximaal 2 jaar oud is op de datum van de subsidieaanvraag - toont aan dat de investering een belangrijke energiebesparing oplevert in vergelijking met de bestaande situatie. Het gaat over andere investeringen dan dakisolatie, ramen, gevelisolatie, vloerisolatie, wand-of vloerverwarming, warmtepomp/warmtepompboiler en hybride condensatieketel.
- b. Voor investeringen die geadviseerd werden door de energiecoach in opdracht van Stad Gent (traject voor ondernemingen met een lager jaarverbruik dan 100.000kWh elektriciteit) wordt indien nodig de beschikbare uren begeleiding gebruikt om de rendabiliteit op basis van offertes in detail te berekenen.
- c. De investering werd daadwerkelijk uitgevoerd.
- d. De terugverdientijd moet steeds langer zijn dan 5 jaar.
- e. De uitgevoerde werken moeten minimaal 1.500 euro excl. BTW bedragen.

f. Het verlenen van de subsidie kan enkel binnen de perken van de kredieten die het college van burgemeester en schepenen voor dit reglement beschikbaar stelt en overeenkomstig de Wet van 14 november 1983 houdende controle op de toekenning en op de aanwending van sommige toelagen.

§ 2. Voor deze subsidie komt de investering in niet-hybride verwarmingsinstallaties op fossiele brandstoffen niet in aanmerking.

Artikel 19. Subsidiebedrag

De subsidie is vastgesteld op 20% van het factuurbedrag excl. BTW.

Hoofdstuk X. Algemene procedure

Artikel 20. Aanvraag

§ 1. De aanvraag wordt ingediend bij het college van burgemeester en schepenen, t.a.v. de dienst Milieu en Klimaat, Botermarkt 1 te 9000 Gent. Dit gebeurt met het daartoe voorziene aanvraagformulier, te bekomen bij de dienst Milieu en Klimaat of te vinden op de website van Stad Gent.

Aanvragen in toepassing van artikel 3,§4 kunnen gezamenlijk ingediend worden via een aangepast formulier, te ondertekenen door de betrokken eigenaars die in functie van hun aandeel in de investering een subsidie wensen te bekomen.

Aanvragen voor energiebesparende maatregelen kunnen ook ingediend worden via het aanvraagformulier verbonden aan het "Subsidiereglement voor de renovatie en verfraaiing van handelspanden" goedgekeurd in de Gemeenteraad van 28 april 2014.

§ 2. Aanvragen moeten vergezeld zijn van o.a. volgende bewijsstukken:

a. kopie van facturen op naam van de aanvrager waarop minstens de specificaties van de voorwaarden uit het reglement vermeld zijn (facturen kunnen aangevuld worden met ondertekende verklaringen van de aannemer).

De aanvrager die in toepassing van artikel 3,§4, facturen op naam van een vereniging van mede-eigenaars indient, moet hierbij ook het bewijs leveren van de beslissing van de vereniging van mede-eigenaars tot de uitvoering van de energiebesparende maatregelen en zijn aandeel in de mede-eigendom (basisakte) of – indien verschillend – zijn aandeel in de investering (genotuleerde beslissing van de vereniging van mede-eigenaars conform artikel 577-6§10 B.W.).

Enkel facturen van na 1 april 2017 komen in aanmerking. De facturen mogen niet ouder zijn dan één jaar op moment van indienen van de aanvraag.

b. duidelijke stavingstukken van reeds vroeger uitgevoerde werken indien ze meegeteld worden om te voldoen aan de voorwaarden van dit reglement (verklaringen van de aanvrager voldoen niet).

c. Indien de aanvrager geen eigenaar is van het pand waarop de aanvraag van toepassing is, én de subsidie wordt aangevraagd voor werken waarvoor de eigenaar toestemming moet geven, dient de volledige naam van de eigenaar(s) ook op het subsidieaanvraagformulier ingevuld worden en moet(en) de eigenaar(s) mee ondertekenen voor akkoord.

d. Indien de aanvraag een werk aan een pand betreft waarvan de oppervlakte niet volledig voor een beroepsmatige activiteit wordt aangewend, moet worden bewezen door alle middelen welk

aandeel in de oppervlakte wordt aangewend voor een beroepsmatige activiteit ahv een van volgende stukken: bouwplannen, verslag van een makelaar, kadastrale gegevens,...

- e. Indien de aanvraag een werk aan een pand betreft waarbij op het adres meerdere panden staan, moet aan de hand van een plan aangetoond worden voor welk pand de subsidie wordt aangevraagd.
- f. Indien de aanvrager een rechtspersoon is én indien de aangevraagde subsidie meer dan 25.000 euro bedraagt, moet bij de aanvraag ook een balans, een resultatenrekening en een verslag betreffende beheer en financiële toestand worden gevoegd. Deze bepaling is van toepassing per aanvrager, is bijgevolg pandoverschrijdend en betreft alle mogelijke subsidieaanvragen in het kader van dit reglement.

§ 3. De aanvrager kan gelijktijdig subsidies aanvragen of hij kan elke subsidie apart op een verschillend tijdstip aanvragen. Aanvragen kunnen op elk moment ingediend worden en moeten uiterlijk op 30 september 2019 ontvangen en volledig zijn. Alle stukken nodig om de volledige procedure te kunnen doorlopen moeten uiterlijk op 30 september 2019 zijn ingediend. (ook bijkomend opgevraagde stukken)

Aanvragen na die datum kunnen ongeacht de factuurdatum van de uitgevoerde werken niet meer worden behandeld op basis van dit reglement.

§ 4. De ontvangstdatum van de subsidieaanvraag die volledig is, geldt als opvolgingsdatum. De aanvragen worden chronologisch opgevolgd, waarbij de eerste indieners voorrang krijgen. Na indiening en goede ontvangst van de aanvraag krijgt de aanvrager een schriftelijke ontvangstmelding met vermelding van de procedure en timing. Deze termijnen zijn enkel richtdata, bij wijziging van de aanvraag of de nood aan bijkomende informatie vanuit de Stad Gent kan de behandelende ambtenaar zich genoodzaakt zien deze termijn te verlengen.

Artikel 21. Beoordeling

§ 1. De dienst Milieu en Klimaat beoordeelt de aanvraag en vraagt bijkomende bewijsstukken/stavingsstukken op indien nodig. Na 30 september 2019 kunnen geen stukken meer toegevoegd worden aan een lopend dossier.

§ 2. Er is een controle van de werken mogelijk.

§ 3. De dienst Milieu en Klimaat adviseert het college van burgemeester en schepenen.

Artikel 22. Beslissing

§ 1. Het college van burgemeester en schepenen neemt de beslissing tot al dan niet toekennen van de subsidie op basis van het advies van de dienst Milieu en Klimaat. Na weigering van de aanvraag kan de aanvrager een nieuwe aanvraag indienen mits hij aan de voorwaarden van het reglement voldoet. Een geweigerd dossier kan niet worden heropend.

§ 2. De beslissing wordt bekendgemaakt aan de aanvrager door de dienst Milieu en Klimaat.

§ 3. De toekenning van de subsidie betekent niet dat de Stad Gent verantwoordelijkheid opneemt wat betreft de kwaliteit van de materialen, de kwaliteit van de uitvoering van de werken en/of de resultaten.

Artikel 23. Uitbetaling

- § 1. Na toekenning van de subsidie door het college van burgemeester en schepenen gebeurt de uitbetaling van de subsidies door overschrijving op de post- of bankrekening van de aanvrager.
- § 2. De aanvrager verbindt zich ertoe de Stad Gent onverwijld schriftelijk op de hoogte te brengen van iedere wijziging van diens post- of bankrekeningnummer.

Artikel 24. Controle

- § 1. De Stad Gent behoudt zich het recht om de echtheid van de gegevens van het aanvraagdossier na te gaan en hierover inlichtingen in te winnen, met alle middelen die zij nuttig acht.
- § 2. Als een bouwbedrijf of milieubedrijf gekend is wordt de subsidie niet toegekend. Als gekend is dat er geen sociaal economische vergunning is wordt de subsidie niet toegekend.
- § 3. De Stad Gent kan nagaan of er bewoners ingeschreven zijn op het adres van het gebouw waarvoor een subsidie wordt aangevraagd nagaan.
- § 4. De Stad Gent kan in de Kruispuntbank van Ondernemingen gegevens van ondernemingen en vestigingseenheden raadplegen.
- § 5. De Stad Gent behoudt zich ook het recht om zich - in elke fase van het project - ter plaatse te komen vergewissen van de situatie. De aanvrager verklaart zich akkoord de bevoegde stedelijke ambtenaar toegang te verlenen tot de vestigingseenheid en het pand met het oog op de controle van de werken.
- § 6. In geval de aanvrager zich verzet tegen de uitoefening van de controle, is hij/zij gehouden tot terugbetaling van de subsidie.
- § 7. Indien het duidelijk zou zijn dat door cumul van subsidies het totale subsidiebedrag hoger is dan de kost die betaald werd voor het materieel voor de uitvoering van een bepaald werk, wordt het subsidiebedrag van Stad Gent verlaagd zodat de cumul van de subsidies niet hoger is dan de werkelijke uitgave.

Artikel 25. Sancties (en strafbepalingen)

- § 1. Indien het aangekochte en/of de uitgevoerde werken niet overeenstemmen met de beschrijving in de aanvraag en/of de werken niet werden uitgevoerd, heeft de Stad Gent het recht om toegekende subsidies terug te vorderen.
- § 2. In geval van fraude of valse verklaringen in hoofde van de aanvrager, kan de Stad Gent beslissen om de toekenning van de subsidie te schorsen en in de toekomst geen subsidies meer toe te staan aan de aanvrager en het verleende subsidiebedrag terug te vorderen.
- § 3. In geval de aanvrager onder curatele wordt geplaatst, kan de Stad Gent overgaan tot gehele of gedeeltelijke terugvordering van de uitgekeerde subsidie.
- § 4. De toegekende subsidie mag door de aanvrager niet in pand gegeven worden aan een derde.
- § 5. Bij het niet indienen van de verantwoordingsstukken, balans en jaarrekening alsook het verslag inzake beheer en financiële toestand, kan de Stad Gent overgaan tot terugvordering van de toegekende subsidie.

Artikel 26. Non-discriminatieclausule

§ 1. De aanvrager verbindt er zich toe:

- a. geen enkele vorm van discriminatie op grond van het geslacht, nationaliteit, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming, leeftijd, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, geloof of levensbeschouwing, politieke overtuiging, taal, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, handicap, fysieke of genetische eigenschap of sociale afkomst te dulden.
- b. toegankelijk te zijn voor iedereen.
- c. elk discriminerend gedrag op de werkplaats te voorkomen en indien nodig te bestrijden en te bestraffen.
- d. de wetten en reglementen die de toepassing van de non-discriminatie en gelijke kansen bevorderen en verdedigen na te leven.
- e. indien men beroep doet op derden onderhavige non-discriminatieclausule aan hen ter kennis te brengen en er voor te zorgen dat ook zij die naleven in de bijdrage die zij leveren in het kader van het toepasselijke reglement.

§ 2. Wanneer de non-discriminatieclausule niet nageleefd wordt, kan de Stad Gent - rekening houdend met alle elementen - maatregelen nemen.

Artikel 27. Inwerkingtreding (en duurtijd)

Dit reglement treedt in werking op 1 april 2017 en eindigt op 30 september 2019.

(einde reglement)

